

Mahremlik sınırları ve ölçüler

Bekir Bey: “Mahremlik ve nâmahremlik ne demektir? Bir kişinin mahremleri ve nâmahremleri kimlerdir? Nâmahremlerimize karşı tutumumuz nasıl olmalı?”

Mahremlik, “evlenme haramlığı” demektir. Yüce dinimize göre, kardeşlik, nesep bağı, süt hısımlığı ve eşten doğan hısımlık bağı itibariyle bizimle evlenme haramlığı bulunan, yani söz konusu bağlardan dolayı bize nikâh düşmeyen kadınlar bizim mahremimizdirler. Üstad Bedüzzaman’ın ifadesiyle, mahremlerimizin simaları, yakınlık ve mahremiyet cihetindeki şefkat ve meşrû muhabbeti hissettirdiklerinden; fitraten nefsi ve şehvânî meyli kırar.¹ Bundan dolayı yüce dinimiz mahremlerimizle ve nâmahremlerimizle münasebetlerimizi ayrı ayrı düzenlemiştir.

Nâmahremlik ise, evlenme haramlığının bulunmama durumu, yani nikâh düşme (nikâh yapılabilme) durumu demektir. Aralarında kardeşlik, soy bağı, süt hısımlığı veya eşten doğan hısımlık gibi bağlardan hiçbiri bulunmayan kadın ve erkek birbirlerine nâmahremdirler. Yani evlenmeye niyetlenseler, eğer kadın evli değilse, aralarında nikâh geçerlidir. Öyleyse, böyle erkek ile kadının, yani birbirlerine nâmahrem olan erkek ile kadının hukukunu ve münasebet şartlarını da yüce dinimiz ayrıca düzenlemiştir.

Allah, Kur’ân’da mahremlik sınırlarını çizmiştir. Şöyle ki: Bir Müslüman kadının kocası, babası, kayınpederi, kendi oğulları, eşinin (varsa) başka kadından oğulları, erkek kardeşi, erkek kardeşinin oğulları, kız kardeşinin oğulları, Müslüman hanımlar ve çocuklar kendisine mahremdirler; bu çizginin dışındakiler ise kendisine namahremdirler.²

Erkeğin mahremleri ise: Annesi, kızı, kız kardeşi, halası, teyzesi, kız ve erkek kardeşlerinin kızları, oğlunun hanımı, sütannesi, sütkardeşi, kayın validesi, hanımının kızı ve hanımının kız kardeşidir.³ Bu çizginin dışındaki kadınlar da bir erkek için nâmahremdirler.

Birbirlerine nâmahrem olan kişilerin karışık yaşamaları, tokalaşmaları, gülüşmeleri, şakalaşmaları, gayri ciddî tutum ve davranışları, açık saçık giyimleri, edepten ve

terbiyeden uzak hâl ve tavırları dinimizce bundan dolayı uygun görülmemiştir. Bu fiillerin haramlık derecesini de, şiddetine göre artırmıştır.

Dinimiz bu tedbirleri alırken, ne kadını dört duvar arasına kapamak niyetindedir, ne de erkeği ahlâksız ilân etmek peşindedir. Dinimiz sadece nezaket, edep ve terbiye kurallarını belirlemiş ve edebın yaşanmasını istemiştir. Şimdi gayri İslâmî kültürlerin etkisiyle başımız beynimiz dönüp, dinimizi bu kurallardan dolayı itham edemeyiz. Kadın ve erkek birlikte çalışmak zorundaysa, bu kurallar içinde çalışacaklardır. Yani edep, edep, edep!

Bin dört yüz yıldır ecdadımız bu kuralları dem ve damarlarına sindirmiş ve en güzel biçimde yaşayarak “icmâ” meydana getirmiştir. Yani tereddütsüz, şeksiz, şüphesiz Kur’ân’ın ve Kur’ân Peygamberinin (asm) tavsiye ve öğütlerini baş tâcı yapmıştır.

Asır değişti şüphesiz. Kùltürler birbirine olabildiğince yaklaştı. Dünya küçüldükçe küçüldü. İş alanları arttı. Kadınları sosyal hayata çeken sebepler, araçlar ve iş kolları fazlalaştı. Kadınları ve erkekleri bir arada, aynı çatı altında toplayan meslek dalları çoğaldı. Bütün bunlarla beraber, yaşadığımız birçok yerde sùnnet ve İslâm şuuru da zafiyete uğradı. Sùnneti ve takvayı yaşamak zorlaştı.

Ama ne gam ki, bir şey ne kadar zorlaşırsa, sevabı da o denli yüksek olur. Haramdan kaçınmak ve sùnneti yaşamak ne kadar zor ise, sevabının da o denli yüksek olacağını unutmayalım. Bu bize yeter. Zor da olsa, ağır da olsa, biz, sùnneti ve takvayı yaşama gayreti ve azmi içinde olalım!

İslâmiyet kadını dört duvar arasına kapatmıyor. Kadından ve erkekten iffet istiyor, edep ve hayâ istiyor, ar ve namus istiyor, görgü ve nezaket istiyor. Kadın isterse, bir meslek alanına ilgi duymuş ve kendini yetiştirmişse, bir alanda uzman olmuşsa, elbette o alanda topluma hizmet verecek, elbette çalışacak, elbette sosyal hayata girecektir! İslâm’ın edep ve terbiyesi yaşandığı sürece, bunlarda günah söz konusu değildir. Hazreti Âişe validemiz (ra) iftiraya uğradığında evinde oturmuyordu; savaştan dönüyordu. Ensar kadınları İslâm ordusu ile birlikte gazalara katılırlar, hastalara su verirler, yaralıları hizmet ederler ve tedavi uygularlardı. Ama onlarda edep, nezahet, nezaket, terbiye ve ahlâk yaşanan niteliklerdendi.

Dipnotlar:

- 1- Lem’alar, s. 199
- 2- Nûr Sûresi: 31
- 3- Nisâ Sûresi: 23